

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som bedrivs av privata utförare

Dokumenttyp Riktlinje	Dokument-ID KS 2021/400	Datum för beslut 2021-12-06
Beslutsinstans Kommunfullmäktige	Ansvarig för uppföljning (tjänstefunktion)	Datum för genomförd aktualisering -
Senaste datum för kommande aktualisering Klicka eller tryck här för att ange datum.	Dokument gäller till Tills vidare	

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Ansvar.....	3
3	Uppföljning.....	4
4	Allmänhetens insyn.....	5

1 Inledning

Kommunfullmäktige ska enligt kommunallagen 5 kap § 3 varje mandatperiod besluta om ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare. Syftet med kommunallagens bestämmelse är att öka allmänhetens insyn i privata utförarens verksamhet, förbättra uppföljning, kontroll samt säkra en likvärdig kvalitet i de tjänster som kommunen tillhandahåller. Oavsett om de utförs i egen regi eller om de utförs av en privat utförare.

Med privata utförare menas en juridisk person eller enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet. En privat utförare är en helt privat aktör utan kommunalt ägande. Det handlar om företagsformer som aktiebolag, stiftelser, ekonomiska föreningar, enskilda firmor, idéburna organisationer och kooperativa föreningar. Däremot avses inte hel- eller delägda kommunala bolag eller kommunala stiftelser.

Formellt överlämnas kommunal verksamhet till privata utförare efter att:

- Offentlig upphandling görs enligt Lag om offentlig upphandling (LoU) och Lag om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LuF),
- valfrihetssystem enligt Lag om valfrihetssystem (LoV) införs,
- avtal tecknas med de privata utförarna.

Programmet omfattar all verksamhet som utförs av privata utförare och där kommunen är huvudman. Programmet gäller för avtal med privata utförare som ingås efter programmet fastställts i kommunfullmäktige. Om det i lag eller annan författning anges att verksamhet ska bedrivas av en kommunal nämnd får den inte överlämnas. Om verksamheten innefattar myndighetsutövning, får den lämnas över endast om det finns stöd för det i lag. Programmet får inte genomslag på gällande avtalsrelationer eftersom villkoren redan är reglerade.

Fristående skolor och förskolor omfattas inte av programmet eftersom de är egna huvudmän för verksamheten och inte upphandlad verksamhet utan reglerad genom tillståndsgivning. Privata utförare av personlig assistans omfattas inte heller eftersom det inte är kommunen utan brukarna som ingår avtal med dessa.

2 Ansvar

Kommunfullmäktige har det övergripande ansvaret medan kommunstyrelsen och nämnderna har ansvar för att verksamheterna inom respektive verksamhetsområde drivs enligt lagar, föreskrifter, mål och riktlinjer, att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten i övrigt drivs på ett tillfredsställande sätt. Detta gäller oavsett om verksamheten utförs i egen regi eller om den utförs av en privat utförare. I ansvaret ingår att följa upp

och kontrollera verksamheten. Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar att leda, samordna och ha uppsikt över verksamheten i nämnder och kommunala bolag. Uppsikten omfattar även verksamhet som lämnats över till privata utförare.

Mål och riktlinjer

Kommunfullmäktige fastställer kommunövergripande mål som gäller för kommunens samtliga verksamheter, även de som drivs av privata utförare på uppdrag av kommunen. Utifrån de kommunövergripande målen fastställer sedan varje nämnd ett antal mål och aktiviteter som används för att följa att verksamheten bedrivs och utvecklas i linje med de kommunövergripande målen. Varje nämnd ansvarar för att återrapportera måluppfyllelsen och resultat kopplat till målen. Detta görs i samband med delårsrapporten och i verksamhetsberättelsen.

3 Uppföljning

När skötseln av en kommunal angelägenhet har lämnats över till en privat utförare genom avtal ska kommunen alltid kontrollera och följa upp den verksamhet som utförs av den privata utföraren.

Varje nämnd ska utarbeta anvisningar för när och på vilket sätt avtal och verksamhet ska följas upp. Anvisningarna bör omfatta samtliga utförare oavsett driftsform, det vill säga även verksamhet i kommunal regi.

Uppföljningen görs i huvudsak av två skäl:

- Som kontroll av att uppdraget utförs i enlighet med mål, uppdragsbeskrivningar, upphandlingsdokument, anbud och avtal.
- Som ett led att utveckla verksamheten i syfte att skapa utrymme för nya och förbättrade tjänster.

Uppföljningen ska genomföras på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt och i avtalet mellan den privata utföraren och kommunen ska det säkras att utföraren biträder kommunen vid uppföljning och utvärdering, lämnar nödvändiga statistikuppgifter samt rapporterar in nödvändiga uppgifter till kommunen, i nationella register eller till andra myndigheter.

Detta gäller även för kommunala bolag som på ovan nämnda sätt ska ge allmänheten insyn i verksamhet som överlämnats till privata utförare.

Uppföljningen av privata utförare ska genomföras på ett ändamålsenligt sätt och resultaten av genomförd uppföljning dokumenteras. Omfattningen av uppföljning/kontroll ska stå i rimlig proportion till verksamhetens omfattning och karaktär. Redovisning och uppföljning sker till kommunstyrelsen enligt de etablerade processer kommunen arbetar efter och som finns angivna i kommunens styrdokument avseende mål, verksamhet, ekonomi, budget och internkontroll.

Varje nämnd och bolag ska i verksamhetsplanen ta fram en plan för när och på vilket sätt avtal och verksamhet ska följas upp. Uppföljning av denna ska göras i samband med verksamhetsberättelsen.

Uppföljningen ska innehålla:

- Vad som ska följas upp.
- Vilka former av uppföljning som kommer att tillämpas (exempelvis tillsyn, verksamhetsuppföljning, avtalsuppföljning och uppföljning av upphandlingen).
- Vem eller vilka som ansvarar för att genomföra uppföljningarna.
- Tidplan och intervall för uppföljningen.
- Former för och mottagare av återkoppling av uppföljningen (till nämnd, till utförare och till allmänhet).

Förutom den regelbundna uppföljningen som presenteras i planen ska även särskild granskning inom vissa områden göras. Dessa områden utses antingen på förekommen anledning (till exempel ny lagstiftning) eller efter beslut av ansvarig chef.

4 Allmänhetens insyn

Varje nämnd ska i avtal med privata utförare tillförsäkra sig att kommunlagens krav på allmänhetens insyn är tillgodosett. Detta ska ske genom att klausuler finns med i förfrågningsunderlaget och avtal. Utföraren är skyldig att lämna information som gör det möjligt för allmänheten att få insyn i hur verksamheten utförs. Kommunens begäran ska i normalfallet vara skriftligt. Kommunen ska precisera vilken information som efterfrågas. Informationen ska lämnas i skriftlig form och ha en koppling till upphandlingen, den verksamhet som upphandlas och kraven ska vara rimligt ställda. Den information kommunen begär in från utförare ska ha en koppling till upphandlingen och avtalet samt den verksamhet som utförs. Information kan exempelvis begäras in om verksamhetens kvalité, miljöarbete, personaltäthet, personalens utbildning, integration, jämställdhet, årsredovisning, avvikelser m.m.

Utföraren behöver inte lämna uppgifter som strider mot lag eller annan författning eller om uppgifterna kommer att omfattas av sekretess hos kommunen. Den information som lämnas till kommunen ska inte anses utgöra företagshemligheter enligt lag (2018:558) om skydd för företagshemligheter.